

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/239/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3115205532
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Anderlová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3115205532.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivety Anderlovej a sudkýň JUDr. Oľgy Lichnerovej a JUDr. Alice Beňovej v spore žalobcov 1/ M. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. - K., L. XXX/X, 2/ B. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. - K., L. XXX/X, 3/ E. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. - K., L. XXX/X, zastúpených Advokátskou kanceláriou Mgr. T. T., advokátkou, so sídlom B. nad B., O. XXXX/X, proti žalovaným 1/ G. obchodná banka, a.s., D.: XX XXX XXX, so sídlom v B., F. č. XX, 2/ K. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. - A., A. XXX/XX, o určenie neplatnosti záložnej zmluvy, o odvolaní žalobcov 1/, 2/, 3/ proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 18. januára 2017, č. k. 20C/117/2015-104, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výrokoch I. a II. p o t v r d z u j e.

Žalovaný 1/ má proti žalobcom 1/, 2/, 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vo výroku I. zamietol žalobu žalobcov, ktorou sa domáhali určenia neplatnosti záložnej zmluvy uzavretej medzi žalovaným 1/ ako záložným veriteľom a žalobcami 1/ a 2/ ako záložcami, žalobcom 3/ a žalovanou 3/ ako záložnými dlžníkmi. Vo výroku II. priznal žalovanému 1/ proti žalobcom 1/ až 3/ právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Vo výroku III. žalovanej 2/ náhradu trov konania proti žalobcom 1/ až 3/ nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobcovia sa pôvodne domáhali určenia, že časti právneho úkonu - zmluvy o zriadení záložného práva zo dňa 21.05.2008 špecifikované v petite žaloby sú neplatné. Po zmene žaloby zo dňa 30.11.2016, ktorú súd pripustil uznesením zo dňa 30.11.2016 sa žalobcovia domáhali určenia, že je neplatná celá zmluva o zriadení záložného práva zo dňa 21.05.2008 z dôvodu absencie podstatných náležitostí zmluvy a v prípade, že súd dospeje k názoru, že zmluva ako celok nie je neplatná, trvali na tom, aby súd určil za neplatné ustanovenia záložnej zmluvy uvedené v petite pôvodnej žaloby. Naliehavý právny záujem na určení neplatnosti právneho úkonu odvodzovali z toho, že záložný veriteľ už oznámil žalobcom začatie výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou a pokiaľ by súd určil za neplatné len tie ustanovenia záložnej zmluvy, ktoré sú uvedené v žalobe, nezabránilo by to síce žalovanému 1/ vykonať dobrovoľnú dražbu, avšak pokiaľ by súd tejto žalobe vyhovel, žalovaný 1/ by nemohol aplikovať ustanovenia záložnej zmluvy o zmluvnej pokute za každé porušenie záväzku a taktiež ani svojvoľne rozhodnúť na akú pohľadávku resp. jej časti započíta záložný veriteľ výťažok z dražby nehnuteľnosti. Základným procesným predpokladom úspešnosti žaloby v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. (účinného v čase podania žaloby), ktorou sa žalobca domáhal určenia, že či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Žalobca nemôže mať naliehavý právny záujem pokiaľ sa ochrany práv môže domáhať žalobou na plnenie, alebo ak k odstráneniu neistoty slúžia osobitné právne postupy upravené v príslušných právnych predpisoch. Rešpektujúc zásadu hospodárnosti konania sa súd musí zaoberať otázkou existencie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe už po začatí konania, pričom naliehavý právny záujem na požadovanom určení

musí byť daný aj v čase rozhodovania. Súd poukázal na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrený v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 89/2007, v ktorom najvyšší súd uviedol, že pokiaľ na základe záložnej zmluvy bolo záložné právo vložené do katastra nehnuteľností, právna otázka, či záložná zmluva je alebo nie je platným právnym úkonom, za tejto situácie predstavuje iba vyriešenie predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či na nehnuteľnostiach žalobcu (ako záložcu) viazne v prospech záložného veriteľa záložné právo. Aj keby záložná zmluva bola neplatným právnym úkonom, nemôže prípadné určenie jej neplatnosti viesť k odstráneniu právnej neistoty žalobcu alebo k zamedzeniu ohrozenia jeho práva. Vzhľadom na to, že určením platnosti alebo neplatnosti záložnej zmluvy sa nemôže vyriešiť celý obsah a dosah sporného právneho vzťahu medzi účastníkmi, nemôže byť na takomto určení naliehavý právny záujem. Stav ohrozenia práva žalobcu alebo neistotu v jeho právnom postavení možno preto odstrániť len určením, či tu je alebo nie je záložné právo, prípadne, ak už došlo k realizácii záložného práva, určením, či tu je alebo nie je iné právo (napr. vlastnícke). Stav ohrozenia práva žalobcu alebo neistota v jeho právnom postavení sa totiž v takomto prípade neodstráni iba tým, že bude vyriešená predbežná otázka, z ktorej bez ďalšieho vzťah (právo) významný pre právny pomer účastníkov ešte nevyplýva, ale až určením, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je. S poukazom na to dospel k záveru, že žalobcovia nemajú naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva. Dňa 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ktorý stanovil nové podmienky prípustnosti určovacej žaloby. V ustanovení § 137 písm. c/ CSP je zakotvené, že žalobou sa možno domáhať určenia, či tu právo je alebo nie, ak je na tom naliehavý právny záujem. Žalobcovia sa nedomáhali určenia, či tu záložné právo je alebo nie je. Žiadali určiť neplatnosť právneho úkonu a takáto žaloba spadá pod ustanovenie § 137 písm. d/ CSP, v zmysle ktorého žalobou možno požadovať, aby súd rozhodol o určení právnej skutočnosti (medzi právne skutočnosti patrí podľa § 2 ods. 1 Občianskeho zákonníka aj právny úkon, jeho platnosť alebo neplatnosť), avšak len za predpokladu, že to vyplýva z osobitného predpisu. Z osobitného predpisu musí teda vyplývať oprávnenie subjektu podať žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu. Žalobcovia ani netvrdili, ktorá právna norma umožňuje určenie neplatnosti predmetného právneho úkonu a ani nemohli, keďže ku dňu vyhlásenia rozsudku neexistoval takýto právny predpis, ktorý by výslovne pripúšťal žalobu o určenie neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva. Bolo na žalobcoch, aby od účinnosti novej zákonnej úpravy v záujme dosiahnutia úspechu upravili žalobu tak, aby zodpovedala požiadavkám stanoveným v ustanoveniach § 137 písm. c/, d/ CSP. Žalobcovia však žalobu zmenili dňa 30.11.2016 tak, že žiadali určiť neplatnosť celej zmluvy o zriadení záložného práva, a súd túto zmenenú žalobu musel s poukazom na vyššie uvedené dôvody zamietnuť z dôvodu jej procesnej neprípustnosti. Podľa názoru súdu žalobcovia nemajú naliehavý právny záujem ani na požadovanom určení neplatnosti napádaných ustanovení záložnej zmluvy. Aj v prípade, žeby súd určil za neplatné ustanovenia záložnej zmluvy o zmluvnej pokute, ustanovenie o spôsobe započítavania úhrad žalobcov, ustanovenia o tom, že záložné právo sa vzťahuje aj na zabezpečenie budúcich pohľadávok, tieto ustanovenia sú oddeliteľné od zvyšnej časti záložnej zmluvy a nič by to nezmenilo na tom, žeby zvyšok záložnej zmluvy ostal platný a žalovaný 1/ by mal naďalej zachované právo vykonať dobrovoľnú dražbu na predmete záložného práva. Navyše žalovaný 1/ zmluvnú pokutu od žalobcov nepožadoval v oznámení o začatí výkonu záložného práva zo dňa 31.12.2013. Z tohto oznámenia vyplýva, že sa v rámci výkonu záložného práva domáha uspokojenia len istiny, úrokov z úveru, úrokov z omeškania, a poplatkov, teda plnení ktoré vyplývajú zo zmluvy o úvere a oprávnenosť ktorých plnení žalobcovia nenamietajú. Spôsob započítania úhrad dlžníka najprv na istinu a potom na príslušenstvo je stanovený priamo ustanovením § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a aj žalovaný 1/ poukázal na to, že tieto zákonné pravidlá je povinný rešpektovať. Prostredníctvom dražby môže byť uspokojená len pohľadávka veriteľa v rozsahu v akom mu vznikla a záložný veriteľ zodpovedá podľa § 33 ods. 2 Zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách za pravosť, výšku a splatnosť pohľadávky. Ochrana práv spotrebiteľov je zaručená aj možnosťou podať žalobu o neplatnosť dobrovoľnej dražby. V danom prípade teda nebol žalobcami preukázaný naliehavý právny záujem na určovanom žalobnom petite v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. účinného do 30.6.2016, a nie je daná ani procesná prípustnosť zmenenej žaloby o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d/ CSP. Preto súd výrokom I. žalobu žalobcov v celom rozsahu zamietol bez vecného preskúmania žaloby. Vzhľadom na zásadu úspechu podľa § 255 ods. 1 CSP súd prvej inštancie výrokom II. priznal žalovanému 1/ proti žalobcom 1/ až 3/ právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Žalovaná 2/ náhradu trov konania proti žalobcom neuplatnila, a preto jej súd výrokom III. náhradu trov konania nepriznal.

2. Proti tomuto rozsudku a to jeho výrokom I. a II. podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia 1/, 2/, 3/. Nesúhlasili s právnym názorom súdu prvej inštancie, že žaloba o neplatnosť právneho úkonu spadá pod ust. § 137 písm. d/ CSP, v zmysle ktorého možno požadovať, aby súd rozhodol o určení právnej skutočnosti za predpokladu, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Poukázali na to, že za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku súdna prax za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c/ CSP považovala aj žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu a to aj napriek tomu, že sa takouto žalobou priamo neurčovala existencia, či neexistencia práva, resp. právneho vzťahu. Žalobu o určenie právnej skutočnosti Občiansky súdny poriadok nedefinoval, avšak nešlo o určovaciu žalobu zodpovedajúcu ust. § 80 písm. c/ O.s.p. a táto prichádzala do úvahy len vtedy, ak to zákon výslovne pripúšťal a naliehavý právny záujem vyplýval priamo z právneho predpisu. Nový civilný poriadok účinný od 01.07.2016 zaviedol nówum v tom, že zakotvil novú koncepciu žalôb § 137 CSP a v písm. c/ a d/ tohto ustanovenia odlišil klasickú určovaciu žalobu od žaloby o určenie právnej skutočnosti. Vychádzajúc z doterajšej súdnej praxe však rovnako, ako za účinnosti pôvodného procesného kódexu, aj za účinnosti nového procesného kódexu treba žalobu o neplatnosť právneho úkonu považovať za určovaciu žalobu v zmysle § 137 písm. c/ CSP, hoci sa takouto žalobou priamo neurčuje existencia, či neexistencia práva, resp. právneho vzťahu. Pokiaľ by žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu mala spadať pod písm. d/ citovaného zákona, domáhať sa neplatnosti zmluvy by vzhľadom na to, že právo podať takúto žalobu musí vyplývať zo zákona, bolo v mnohých prípadoch prakticky nemožné. Pokiaľ ide o naliehavý právny záujem na podaní predmetnej žaloby o neplatnosť záložnej zmluvy k nehnuteľnosti, nesúhlasili s právnym názorom súdu prvej inštancie, že v danom prípade nemajú naliehavý právny záujem na takejto žalobe, nakoľko na základe záložnej zmluvy bolo záložné právo vložené do katastra nehnuteľností a právna otázka, či záložná zmluva je alebo nie je platným právnym úkonom za tejto situácie predstavuje iba vyriešenie predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či na nehnuteľnosti žalobcov viazne v prospech záložného veriteľa záložné právo. Podľa aktuálnej judikatúry Najvyššieho súdu SR, rozsudok súdu o neplatnosti právneho úkonu je podkladom pre vykonanie zápisu v katastra nehnuteľností záznamom podľa § 34 zák. č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností. Takýto právny názor vyplýva napríklad aj z odôvodnenia rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/225/2009 zo dňa 28.09.2010. Aj keď tento právny názor zaujal Najvyšší súd SR v právnej veci o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, primerane je treba takýto právny názor zaujať aj vo vzťahu k súdnemu rozhodnutiu o neplatnosti záložnej zmluvy k nehnuteľnosti. V tejto súvislosti poukázali aj na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 62/00 z 19.06.2003. S poukazom na súdnu judikatúru je teda príslušný okresný úrad, katastrálny odbor povinný na základe právoplatného súdneho rozhodnutia o neplatnosti záložnej zmluvy k nehnuteľnosti vyznačiť v katastri nehnuteľností vo vzťahu k založenej nehnuteľnosti stav pred týmto právnym úkonom, resp. vymazať záložné právo viaznuce na nehnuteľnosti z listu vlastníctva. Vzhľadom na uvedené sa nestotožnili s právnym názorom súdu prvej inštancie, že aj keby súd určil predmetnú záložnú zmluvu za absolútne neplatný právny úkon, nemôže to viesť k odstráneniu právnej neistoty žalobcov, alebo k zamedzeniu ohrozenia ich práv. Rozsudok Najvyššieho súdu SR, ktorým prvostupňový súd argumentuje bol vydaný ešte pred účinnosťou novely katastrálneho zákona a názor v ňom uvedené nekorešponduje s právnym názorom Najvyššieho súdu SR uvedeným v rozsudku zo dňa 28.09.2010. Poukázali na to, že žalobca 3/ a žalovaná 2/ ako dlžníci z titulu zmluvy o úvere doposiaľ neuhradili pohľadávku žalovaného 1/, na zabezpečenie ktorej mali účastníci podpísať záložnú zmluvu, ktorej neplatnosti sa v tomto konaní domáhajú a táto by mala v súčasnosti predstavovať viac ako 60.000,- eur. Z vykonaného dokazovania pritom vyplýva, že žalovaný 1/ za účelom uspokojenia svojich nárokov bude v prípade, že tomuto nebude brániť predbežné opatrenie súdu, uplatňovať svoj nárok výkonom záložného práva dražbou podľa zák. č. 527/2002 Z.z.. Ak dôjde k dražbe založeného bytu, zostanú žalobcovia 1/, 2/ prakticky na ulici, pretože nebudú mať kde bývať a nemajú ani finančné prostriedky na zabezpečenie si nového bývania. Preto, ak by súd rozhodol o absolútnej neplatnosti záložnej zmluvy, došlo by k odstráneniu právnej neistoty žalobcov, predovšetkým pokiaľ ide o žalobcov 1/, 2/, ktorý vlastní založenú nehnuteľnosť a k zamedzeniu ohrozenia ich práva. Uviedli, že podaním tejto žaloby nesledujú zmarenie uspokojenia pohľadávky žalovaného 1/, pričom v súčasnosti rokujú so záložným veriteľom vo veci urovnania pohľadávky mimosúdnou cestou. Čo sa týka dôvodov neplatnosti záložnej zmluvy, v plnom rozsahu sa pridržiavajú svojich doterajších vyjadrení. Žiadali, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe v plnom rozsahu vyhovie, alternatívne v prípade, že sa odvolací súd nestotožní s ich právnym názorom, že záložná zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom, žiadali, aby odvolací súd určil, že zmluva o zriadení záložného práva zo dňa 21.05.2008 je čiastočne neplatná v čl. II. ods. 2, čl. V., čl. VI. ods. 4 prvý a tretí odstavec, alebo aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Žalovaný 1/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcov uviedol, že žalobcovia podali nedôvodnú určovaciu žalobu, na ktorej nemali ani naliehavý právny záujem. Až pripustením vstupu žalovaného 2/ do konania bol odstránený nedostatok vecnej legitímácie. Zmenený žalobný petit nebol naformulovaný v súlade s platnou právnou úpravou a aj z týchto dôvodov musel súd žalobu zamietnuť. Ďalej uviedol, že sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie. Mal za to, že žalobcovia v odvolaní nepreukázali žiadny odvolací dôvod, preto navrhol, aby odvolací súd odvolanie žalobcov 1/, 2/, 3/ odmietol.

4. Krajský súd v Trenčíne, ako odvolací súd preskúmal vec v napadnutom rozsahu - vo výrokoch I. a II. podľa § 379 a § 380 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP (keď nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, ani to nevyžadoval verejný záujem) v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov 1/, 2/, 3/ nie je dôvodné.

5. Súd prvej inštancie založil svoje zamietajúce rozhodnutie na tom právnom názore, že žalobcami nebol preukázaný naliehavý právny záujem na určovacom žalobnom petite v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. účinného do 30.06.2016, a nie je daná ani procesná prípustnosť zmenenej žaloby o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d/ CSP. Určením platnosti alebo neplatnosti záložnej zmluvy sa nemôže vyriešiť celý obsah a dosah sporného právneho vzťahu medzi účastníkmi, nemôže byť na takomto určení naliehavý právny záujem. Stav ohrozenia práva žalobcov alebo neistotu v ich právnom postavení možno odstrániť len určením, či tu je alebo nie je záložné právo, prípadne, ak už došlo k realizácii záložného práva určením, či tu je alebo nie je iné právo (napr. vlastnícke). Po prijatí zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 01.07.2016 je možné domáhať sa určenia neplatnosti právneho úkonu iba v prípade, ak to vyplýva z osobitného predpisu (§ 137 písm. d/ CSP). Z osobitného predpisu musí teda vyplývať oprávnenie subjektu podať žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu. Žalobcovia ani netvrdili, ktorá právna norma umožňuje určenie neplatnosti predmetného právneho úkonu a ani nemohli, keďže ku dňu vyhlásenia rozsudku neexistoval takýto právny predpis, ktorý by výslovne pripúšťal žalobu o určenie neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva. Bolo na žalobcoch, aby od účinnosti novej zákonnej úpravy v záujme dosiahnutia úspechu upravili žalobu tak, aby zodpovedala požiadavkám stanoveným v ust. § 137 písm. c/, d/ CSP. Žalobcovia však žalobu zmenili tak, že žiadali určiť neplatnosť celej zmluvy o zriadení záložného práva a súd túto zmenenú žalobu musel z dôvodu jej procesnej neprípustnosti zamietnuť. Podľa názoru súdu, žalobcovia nemajú naliehavý právny záujem ani na požadovanom určení neplatnosti napádaných ustanovení záložnej zmluvy. Aj v prípade, že by súd určil za neplatné ustanovenia záložnej zmluvy o zmluvnej pokute, ustanovenie o spôsobe započítavania úhrad žalobcov, ustanovenia o tom, že záložné právo sa vzťahuje aj na zabezpečenie budúcich pohľadávok, tieto ustanovenia sú oddeliteľné od zvyšnej časti záložnej zmluvy a nič by to nezmenilo na tom, že by zvyšok záložnej zmluvy ostal platný a žalovaný 1/ by mal naďalej zachované právo vykonať dobrovoľnú dražbu na predmete záložného práva. Navyše žalovaný 1/ zmluvnú pokutu od žalobcov nepožadoval v oznámení o začatí výkonu záložného práva. Ochrana práv spotrebiteľov je zaručená aj možnosťou podať žalobu o neplatnosť dobrovoľnej dražby. Z týchto dôvodov žalobu žalobcov zamietol bez vecného preskúmania.

6. Odvolací sa s týmto právnym záverom súdu prvej inštancie v celom rozsahu stotožňuje. Z daného titulu si odvolací súd osvojil dôvody napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, v celom rozsahu na ne poukazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP a na zdôraznenie jeho správnosti a k odvolacím námietkam žalobcov 1/, 2/, 3/ uvádza nasledovné:

7. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie správne právne posúdil, že na určení neplatnosti záložnej zmluvy uzavretej dňa 21.05.2008 nie je podľa § 80 písm. c/ O.s.p. v znení účinnom od 30.06.2016 naliehavý právny záujem a správne poukázal na súdnu prax vyplývajúcu napr. aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/89/2007 z 25.02.2009. Podľa ustálenej judikatúry v zásade je potrebné vychádzať z toho, že určovací žaloba má povahu preventívnu a jej účelom je poskytnutie ochrany právnomu postaveniu žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva, teda vtedy, keď sa nemôže domáhať ochrany žalobou na plnenie. Medzi stranami sporu musí existovať aktuálny stav objektívnej neistoty, ktorý je ohrozením právneho postavenia žalobcu a ktorý nemožno odstrániť iným právnym prostriedkom. Z uvedeného teda vyplýva, že naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý možno týmto právnym prostriedkom odstrániť. Pokiaľ na základe záložnej zmluvy bolo záložné právo vložené do katastra nehnuteľností, právna otázka, či záložná zmluva je alebo nie je platným právnym úkonom predstavuje

iba vyriešenie predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či na nehnuteľnostiach žalobcu (ako záložcu) viazne v prospech záložného veriteľa záložné právo. Odvolací súd zdieľa tento právny názor súdu prvej inštancie, že na určenie neplatnosti záložnej zmluvy nie je daný naliehavý právny záujem, nakoľko stav ohrozenia práva žalobcov alebo neistotu v ich právnom postavení možno odstrániť len určením, či tu je alebo nie je záložné právo. Žalobcovia, preto nemali naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. v znení účinnom do 30.06.2016 na nimi požadovanom určení. Ako bolo vyššie konštatované s účinnosťou od 01.07.2016 nadobudol účinnosť nový procesný predpis - zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ktorý v ust. § 137 písm. c/ pripúšťa žalobu na určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Žalobcovia 1/, 2/, 3/ sa nedomáhali určenia, či tu záložné právo je alebo nie je, žiadali určiť neplatnosť záložnej zmluvy a takáto žaloba, ako správne uviedol súd prvej inštancie spadá pod ust. § 137 písm. d/ CSP, v zmysle ktorého žalobou možno požadovať, aby súd rozhodol o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ to nevyplýva z osobitného predpisu, nie je možné domáhať sa určenia právnej skutočnosti. Vychádzajúc z toho, že k vzniku právneho vzťahu je potrebné, aby nastala určitá skutočnosť a z toho, že za právnu skutočnosť možno považovať také okolnosti a skutočnosti, ktoré spôsobujú vznik, zmenu alebo zánik právnych vzťahov, teda okrem iného aj právne úkony ako prejavy vôle smerujúce najmä k vzniku, zmene alebo zániku práv, alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú, je potrebné konštatovať, že v súčasnosti platný procesný predpis nepripúšťa podanie žaloby o neplatnosť právneho úkonu, ak to nepripúšťa osobitný predpis. Ak takého predpisu niet, žalobcovia nemôžu žalovať neplatnosť právneho úkonu, ale musia formulovať petit na určenie, či tu záložné právo je, alebo nie je. Žalobcovia po nadobudnutí účinnosti novej zákonnej úpravy zmenili žalobu tak, že žiadali určiť neplatnosť celej zmluvy o zriadení záložného práva, takáto žaloba spadá pod ust. § 137 písm. d/ CSP, avšak nakoľko osobitný právny predpis nepripúšťa žalobu o určenie neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva, bolo potrebné žalobu ako procesne neprípustnú zamietnuť.

8. I keď súd prvej inštancie poukázal len na jedno rozhodnutie Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 4Cdo/89/2007) odvolací súd dodáva, že vyššie uvedené právne závery o nedostatku naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti záložnej zmluvy boli dávnejšie riešené súdnou praxou a zodpovedajú ustálenej judikatúre (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/108/2017, rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/1705/2002). Pre danú vec je irelevantný poukaz právnej zástupkyne žalobcov na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/252/2009.

9. Pokiaľ žalobcovia 1/, 2/, 3/ v podanom odvolaní namietali, že záver súdu prvej inštancie o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení nie je správny, keď žalovaný 1/ za účelom uspokojenia svojich nárokov pristúpi k výkonu záložného práva prostredníctvom dobrovoľnej dražby, odvolací súd konštatuje, že táto námietka neobstojí. Odvolací súd nespochybňuje, že účelom dobrovoľnej dražby je prechod vlastníckeho práva zo záložného dlžníka na tretí subjekt, čím naozaj dôjde k zániku vlastníckeho a tým aj užívacieho práva záložného dlžníka, v tomto prípade však základným právnym prostriedkom na odstránenie akejkoľvek neistoty v právnom postavení žalobcov 1/, 2/ ako záložcov a teda vlastníkov nehnuteľnosti je žaloba o neplatnosť dražby, v ktorej sa môžu domáhať ochrany svojich práv.

10. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokových častiach I. a II. ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

11. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol tak, že úspešnému žalovanému 1/ priznal náhradu trov odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP.

12. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).